Till Konungens Befallningshafvande i Norrbottens län.

Vid ordinarie bolagsstämma med aktieegarne i aktiebolaget Bergman Hummel et C:o 7 Juli 1897 utverkade Herr Konsul John A. Bergman åt sig (ej åt styrelsen för bolaget) rättighet att försälja bolagets utmål å så kallade Koskulls Kullar vid Gellivare Malmberg samt aktiebolagets hemman Peuraták och Kaptensgård för 500.000 kronor, se bilagan 1. På hösten 1897 reste han upp till Pajala och under uppgift att han möjligen kunde försälja såväl Aktiebolagets Bergman Hummel et C:o utmål som Herrarne C. O. L. Sahlbergs, E. A. Sahlberg, G. A. Sahlbergs och J. F. Sahlbergs utmål vid Koskulls Kullar, hvilka sednare hade ungefär samma värde som Aktiebolaget Bergman Hummel et C:o utmål, för tillsammans 500.000 kronor på ett års kredit, men med ett procents afdrag vid kontant liqvid (samma underhandlingen med köparen gällde emellertid 1,000,000 kronor kontant) öfvertalade han Herrarne Sahlberg att på sig öfverlåta deras utmål för 235.000 kronor kontant och upprättades köpeafhandlingar härom, se bilagan 2. bil. A. Derefter reste han ner till Malmö och försålde der i Oktober 1897 till Herr J. H. Kockum från Malmö aktiebolaget Bergman Hummel et C:o och Herrarne Sahlbergs utmål för 925.000 kronor kontant, se bilagan 3, som utgör svar på en förfrågan hos riksdagsmannen för Malmö stad Grosshandlare L. Pace, en broder till en af styrelsemedlemmarne i Aktiebolaget Freja, om huru mycket Herr Kockum och Aktiebolaget Freja betalat för aktiebolaget Bergman Hummel et C:o och Herrarne Sahlbergs grufvor. Någon provision kände Herr Pace ej till; antagligen hade Herrar Kockum och Bergstrand icke delat med sig något till sina tvänne meddirektörer af de 40.000 kronor, som de såsom jag här nedan skall visa, erhållit i provision. Efter det Herr Kockum köpt grufvorna för 925.000 kronor, öfverlät han dem för samma pris till aktiebolaget Freja, se bilagan 3, och köpte Aktiebolaget Freja direkt af aktiebolaget Bergman Hummel et C:o genom Herr Bergman hemmanen Peuraták och Kaptensgård för 23.000 kronor, se bilagan 4. Vid pröfningsnämndens sammanträde har oriktigt uppgifvits, att köpesumman utgjort 62000 kronor, se bilagan 5.

Af köpesumman för grufvorna 925000 kronor redovisade Herr Bergman, enligt hvad bilagan 6, hvars original Aktiebolaget

Bergman Hummel et C:ie kontorschef Herr H. Taube aflemnade
till taxeringsnämnden utvisar, brutto 442,500 kronor till Aktiebolaget
Bergman Hummel et C:o, hvilket af detta års ordinarie bolagsstämma
godkändes, ehuru jag påyrkade, att han skulle redovisa netto 500.000
kronor eller det belopp som han sjelf vid 1897 års bolagsstämma be-
stämde som köpeskilling. För att tillräcka sig dessutom hade Herr Bergman
utplanterat aktier på händer, som icke egde ett öre i bolaget. Då
röstade den ena af revisorerna för aktier till nominellt värde af
120.000 kronor, ehuru han ej eger någon aktie i bolaget samt en
vice häradshöfding för aktier till nominellt värde af 200.000 kronor,
ehuru han ej heller egde några aktier i bolaget. I registerboken hade
man under 1 April inregistrerat sistnämnda aktierna, men bläcket
hade ej hunnit riktigt torka vid bolagsstämman, emedan införingen
skett strax före stämman. Så går det till.

Från bruttobeloppet 442.500 kronor, som Herr Bergman redovisade
till Aktiebolaget Bergman Hummel et C:o fråndrog Konsul Bergman,
såsom bilagan 6 visar 43425 kronor i provisioner, hvaraf han ut-
betalt 40.000 kronor till köparen af grufvorna Herr H. T. Kockum samt till
juridiske ledamoten i styrelsen för Aktiebolaget Freja Herr Råd-
man G. Bergstén i Örebro, enligt hvad ett af Kontorschefen Herr H.
Taube för Norrbottens taxeringsnämnd företedt qvitto utvisar samt
3425 kronor till andra personer samt aflemnade nettobeloppet 399075
kronor till Aktiebolaget Bergman Hummel et C:o och har Aktiebolaget
för denna nettovinst blifvit af Norrbottens läns pröfningsnämnd taxerad
för fem procents ränta å jemnt 400.000 kronor, eller för 20.000 kronor,
(se bilagan 5.)

Af återstoden af köpesumman 925.000 kronor efter afdrag af de
442,500 kronor, som Herr Bergman redovisade såsom bolagets bruttovinst
eller 482500 kronor har Herr Bergman utbetalt 235.000 kronor till Herrar-
na Sahlberg och sålunda behållit ej mindre än 247.500 kronor för egen
räkning. Norrbottens läns pröfningsnämnd har emellertid icke taxerat
honom för mera än 122.500 kronor för inkomst genom försäljning af
grufvorna (se bilagan 5.) och skulle han sålunda undgå beskattning å
icke mindre än 125,000 kronors inkomst ifall Pröfningsnämndens beslut
skulle få taga åt sig laga kraft. Man har visserligen i pröfningsnämnden
sagt, att Herr Bergman skall hafva utbetalt 80.500 kronor i provisioner
(se bilagan 5.), men att då större belopp utbetalats är icke på något

sitt stycke. Endast de 40000 kronor, som Herr Bergman utlagt till Herrar Hockmer och Bergström har med qvitto tillfyllest visatt att Herr Bergman utbetalt, men har han afdragit dessa 40000 kronor jemte 3425 kronor till i provisioner från den andel i köpesumman 442,500 kronor, som han redovisat till Aktiebolaget Bergman Hummel et Co, såsom jag ofvan visat. Äfven om Herr Bergman skulle hafva utbetalat tillsammans 80500 kronor i provisioner, hafva 43425 kronor af dessa provisioner afräknats från Aktiebolaget Bergman Hummel et Co andel i köpesumman och skulle sålunda i ty fall endast skilnaden emellan 80500 kronor och 43.425 kronor eller 37.075 kronor fråndragas från de 247.500 kronor, som Herr Bergman beräknade för sig sjelf och återstår ändock netto för honom sjelf 210,425 kronor och har han, då han endast tillfyllest taxerad för 122500 kronors inkomst genom försäljning af grufvorna, i så fall likväl tillfyllest taxerad 87925 kronor för litet för vinsten genom försäljningen af grufvorna.

Dessutom har Herr Bergman icke tillfyllest taxerad för tre procent tantieme å bolagets nettovinst å grufvorna 399.075 kronor eller 11,972 kronor. Herr Bergmans aflöningsvilkor som verkställande direktör i Aktiebolaget Bergman Hummel et Co bestämdes nemligen vid 1897 års bolagsstämma, vid hvilken jag var närvarande, till 7000 kronor samt tre procents tantieme å bolagets nettovinst. Nu har Herr Bergman emellertid endast tillfyllest taxerad för 7000 kronor samt tre procent å bolagets nettovinst å trävaruröfrelsen och handeln eller tillsammans för 10939 kronors inkomst. Han bör dock rättvisligen taxeras äfven för tre procents tantieme å bolagets nettovinst å grufvorna 399.075 kronor eller 11972 kronor.

Aktiebolaget Bergman Hummel et Co:s nettovinst å grufvorna 399075 kronor som bolaget sjelf uppskattat som vinst, se bilagan 6, synes mig borde beskattas såsom en ren vinst såsom bevillningsberedningen föreslagit och taxeringsnämnden bestämt och ej endast fem procent å denna nettovinst, såsom Pröfningsnämnden ansett bolagets tal i sina besvär, att dessa 399075 kronor utgör en åter lösgjord del af aktiebolagets kapital, som i årtionden legat dödt, är ett rent nonsens. Bolaget har nemligen, då det år 1873 bildades, öfvertagit allt, hvad handelsbolaget under firma Bergman Hummel et Co egde såväl dödt som fast samt alla dess rättigheter för att dermed göra affärer och om aktiebolaget då vid öfverlåtelsen af rättigheten att bryta malm å Gellivare malmberg erhållit nya för

rättigheten än hvad bolaget derför betalt, åt vår skillnaden en ren vinst. I detta fall har aktiebolaget Bergman & Hummel & C:o ej betalt ett öre för grafbrytningsrätten, som icke var värd någonting, innan jernvägen kom till stånd och har bolaget under sin tjugutreåriga tillvaro endast utbetalt hvad som åtgått till försvarsarbetena inom de fyra utmål, hvartill bolaget haft rätt eller för bergsprängning och upplaggning af tio kubikmeter för hvarje utmål cirka 25 kronor för hvarje om året, hvilka kostnader bolaget afsfört på sitt omkostnadskonto.

Då det nu emellertid till följd af aktiebolaget Bergman Hummel & C:o och dess biträdens samt af bolaget beroende personers stora inflytande torde vara omöjligt att få till stånd ett Kommunalstämmobeslut att Herr Konsul John A. Bergmans och Aktiebolagets Bergman Hummel & C:os inkomsttaxeringar skola öfverklagas i Kongl. Kammar Rätten samt enskild medlem af Kommunen icke eger rätt att öfverklaga annans taxering, får jag härmed vördsamt hemställa att Konungens Befallningshafvande måtte uppdraga åt Kronombudet att anföra besvär öfver Pröfningsnämndens beslut i förenämnda fall.

Nederkalix 15 December 1898

O. H. Ström